

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OBE-2023-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2023 09:00 CEST	Termin:	2023 VÅR
Sluttdato:	25-05-2023 14:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Bergen		
Flowkode:	203 BACH301 1 OBE 2023 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	350
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	10366
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	6
Andre medlemmer i gruppen:	273, 536

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

Barnehagepersonalets tilstedeværelse i lek utendørs

Kindergarten staff's presence in outdoor play

Kandidatnummer: 273, 350, 536

BACH301

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Veileder: Bernadette Pree

Innleveringsdato: 25. mai 2023

Antall ord: 10 366

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Etter 3 år avslutter vi barnehagelærerstudiet ved HVL Bergen med denne bacheloroppgaven. Det har vært en veldig lærerik og spennende prosess, som vi tar med oss videre i livet. Vi vil gjerne starte med å rette en stor takk til vår veileder Bernadette Pree, som har støttet og gitt oss gode tilbakemeldinger gjennom bachelorperioden. Videre vil vi takke respondentene våre som gjorde det mulig for oss å hente inn dataen vi trengte for å kunne gjennomføre denne forskningsoppgaven. Vi ønsker også å takke samboere, venner og familie for motivasjon, tilbakemelding og korrekturlesing. Avslutningsvis ønsker vi å takke hverandre for godt samarbeid og en fin avslutning på studietiden.

Bergen, mai 2023

Abstract

The theme of this bachelor's thesis is the presence of adults in children's play outdoors in Norwegian kindergartens. Nature and kindergarten's outdoor area are great arenas for building good relationships between adults and children, and a golden opportunity to form beautiful friendships. The research question in this bachelor's thesis is "does the presence of staff change between play in nature and play in the kindergarten's outdoor area?". The framework plan as well as research specifies how important presence of the kindergarten teacher is, and grounded on experience-based knowledge, we wanted to investigate further whether presence changes depending on the area in which the group is staying. Prior to the task, we had two hypotheses, one of which concerned that the staff is more present in nature than in the kindergarten's outdoor area, as it is a riskier area. The second hypothesis was that the staff choose to be in the kindergarten's outdoor area rather than nature, as they see the fence as a security.

We have conducted quantitative research. We used Survey – Xact to conduct an anonymous survey. We posted the survey on the Facebook group "Idebroen - debatt", which is a group consisting of people associated with kindergarten, where a total of 45 respondents replied to the survey. In order to answer the research question, we used relevant theory and experience-based knowledge in addition to the data from Survey – Xact. The data we collected show that the respondents are present in both outdoor areas, but that there are changes in the way they are present in the different areas. The staff is present in the kindergarten's outdoor area by being available to the children through guidance and care. Out in nature, the respondents are present as they are closer to the children through wonder and exploration. With the help of the responses from the survey and relevant theory, we have received answers to our problem that staff presence actually changes between the two outdoor areas.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Abstract	3
Innholdsfortegnelse	4
1.0 Innledning	6
1.1 Valg av tema.....	6
1.2 Problemstilling.....	6
1.3 Formålet med oppgaven.....	6
1.3.1 Utdypning og avgrensning	7
1.4 Begrepsavklaring	7
1.5 Oppbygging av oppgaven.....	8
2.0 Hypoteser	8
2.1 Hypotese 1.....	8
2.2 Hypotese 2.....	8
3.0 Teori	9
3.1 Tilstedeværelse	9
3.1.1 Aktiv tilstedeværelse	10
3.1.2 Støttende stillas	10
3.1.3 Lekveileder.....	10
3.1.4 Barnets beste	11
3.2 Lek.....	11
3.2.1 Risikolek	12
3.2.2 Motorisk utvikling	13
3.3 Naturen.....	13
3.3.1 Affordance	13
3.4 Sikkerhet	14
3.5 Oppsummering	14
4.0 Metode	15

4.1 Valg av metode.....	15
4.2 Kvantitativ metode	15
4.3 Analysemetode	16
4.3.1 Metodekritikk	17
4.3.2 Reliabilitet	17
4.3.3 Validitet.....	18
4.3.4 Generalisering.....	19
4.3.5 Etske hensyn	20
5.0 Funn og drøfting	21
5.1 Bakgrunnsdata	21
5.2 Hvor personalet foretrekker å være i utetiden.....	22
5.2.1 Barnehagens beliggenhet	24
5.2.2 Mye snakk, lite tilstedeværelse	26
5.3 Tilstedeværelse	28
5.3.1 Personalets tilstedeværelse.....	29
5.3.2 Egne behov fremfor barnets beste	33
6.0 Oppsummering og konklusjon.....	34
6.1 Samsvar med vår hypotese.....	34
6.2 Personalet endrer tilstedeværelsen sin.....	35
Litteraturliste	36
Vedlegg	38
Vedlegg 1 - Spørreundersøkelse	38

1.0 Innledning

1.1 Valg av tema

I bacheloroppgaven vår valgte vi temaet “voksnes tilstedeværelse i lek utendørs” og kom deretter frem til problemstillingen “endrer personalets tilstedeværelse seg mellom leken i naturen og leken på barnehagens uteområde?”. Temaet og problemstillingen er basert på våre tidligere erfaringer fra flere praksisperioder i ulike barnehager. Vi erfarte blant annet at personalet bruker mye av tiden på uteområdet i barnehagen til å gjennomføre andre arbeidsoppgaver som ikke direkte involverer barns lek. Dette fokuset kan videre føre til at personalet ikke er like mye til stede i barns lek på barnehagens uteområde, enn hva de er ute i naturen. Arbeidsoppgavene kan for eksempel være at de forbereder et måltid inne eller generell planlegging med andre kollegaer. Vi har også erfart at personalet er mer til stede ute i naturen enn på barnehagens uteområde, og dette har vi sett ved at de er mer aktive sammen med barna. Dette kan komme av at de ikke har den samme muligheten som på barnehagens uteområde til å gjennomføre andre arbeidsoppgaver, som trekker tilstedeværelsen til personalet bort fra barna. Med valget av tema ønsker vi å finne ut om erfaringene våre stemmer med resultatet fra den kvantitative metoden og teoribasert kunnskap.

1.2 Problemstilling

Vi ønsker med denne oppgaven å finne svar på problemstillingen:

“Endrer personalets tilstedeværelse seg mellom leken i naturen og leken på barnehagens uteområde?”

1.3 Formålet med oppgaven

Formålet med oppgaven er å forske på om personalets tilstedeværelse i leken utendørs endrer seg mellom uteområde i barnehagen og ute i naturen, og å få et innblikk i personalets tanker rundt temaet. I startfasen av denne oppgaven gjennomførte vi en kvantitativ undersøkelse, der respondentene kritisk skulle reflektere og vurdere sin egen tilstedeværelse i leken utendørs. Gjennom spørreundersøkelsen ble barnehagepersonalets tilstedeværelse i barns lek utendørs kartlagt, både i form av hvordan de er til stede og om den eventuelt endrer seg mellom leken

på barnehagens uteområde og leken ute i naturen. Vi ønsker å utforske dette temaet da vi mener tilstedeværelse i lek er viktig for å følge barnas utvikling innen lek, læring og danning.

1.3.1 Utdypning og avgrensning

Barnehagens verdigrunnlag innebærer “å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7).

Verdigrunnlaget omfatter flere områder, men i denne oppgaven velger vi å sette fokus på tilstedeværelse, da dette er en forutsetning for å kunne møte barnas behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse gjennom barnehagehverdagen. Rammeplanen presiserer også at “personalet skal være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50). Videre ønsker vi å belyse dette temaet ettersom rammeplanen presiserer hvor viktig tilstedeværelse er for å fokusere på barnas beste.

1.4 Begrepsavklaring

Begrepet *tilstedeværelse* brukes i denne bacheloroppgaven som en beskrivelse på å være tilgjengelig for barna der det skjer, ved å for eksempel vise omsorg og empati.

Aktiv tilstedeværelse handler om å være deltakende i leken.

Med begrepet *barnehagens uteområde* menes barnehagens inngjerdede område. *Ute i naturen* beskriver skog og mark utenfor barnehagens inngjerdede område.

Når vi skriver *utendørs*, mener vi både ute i naturen og barnehagens uteområde.

Frilek er lek der barna selv setter i gang, styrer og bestemmer reglene i leken. Gjennom frilek får barna muligheten til å utforske og lære på egenhånd.

I denne oppgaven har vi brukt begrepet *respondenter* som en betegnelse på deltakerne i spørreundersøkelsen. Respondentene er ansatte i ulike barnehager rundt om i Norge.

Personalet og *ansatte* i denne oppgaven refererer til ansatte i barnehagen.

Begrepet *arbeidsoppgaver* i teksten blir brukt om oppgaver som ikke direkte involverer barna, men påvirker barnehagens hverdag. Eksempler på arbeidsoppgaver kan være å ta en telefon, planlegge med kollegaer og andre avdelinger, forberede måltid osv.

1.5 Oppbygging av oppgaven

I kapittel 1 har vi gitt en oversikt over oppgavens innhold ved å presentere valg av tema og problemstilling. I tillegg er det gjort rede for sentrale begreper som senere vil bli brukt i oppgaven. Videre i kapittel 2 vil vi vise til to hypoteser vi utarbeidet før vi sendte ut spørreundersøkelsen. I kapittel 3 tar vi for oss relevant teori om blant annet tilstedeværelse, lek, natur og sikkerhet. Kapittel 4 omhandler den kvantitative metoden hvor vi presenterer spørreundersøkelsen, analysemetode og etiske hensyn. Videre i kapittel 5 legger vi frem og drøfter resultatene fra spørreundersøkelsen, og knytter dette til relevant teori fra kapittel 3, samt egen erfaringsbasert kunnskap. Avslutningsvis vil vi oppsummere og konkludere funn og resultat fra spørreundersøkelsen.

2.0 Hypoteser

2.1 Hypotese 1

Vår første hypotese går ut på at store deler av personalet er mer til stede i naturen enn innenfor barnehagens uteområde. Naturen er et større, mer risikofylt område som er spennende for barna. Dette kan føre til at personalet må være mer til stede for å forebygge eventuelle ulykker. Naturen vil også kunne gi barna flere utfordringer enn hva de får på barnehagens uteområde, som øker tilstedeværelsen hos de ansatte.

2.2 Hypotese 2

Hypotese 2 går ut på at store deler av personalet velger barnehagens uteområde fremfor naturen fordi de ser på barnehagens gjerde som en trygghet. Grunnen kan være at de er på et lukket og kjent område. Tryggheten som de ansatte føler på kan bidra til en mer redusert tilstedeværelse, som videre vil føre til at andre arbeidsoppgaver lettere blir prioritert. Personalets reduserte tilstedeværelse vil komme til syne gjennom at personalet snakker mer med hverandre om både private og jobbrelaterte emner, enn hva de gjør ute i naturen. Frilek

på barnehagens uteområde vil gi personalet mer frihet til å gjøre andre arbeidsoppgaver da de er lettere tilgjengelig, enn hva de er ute i naturen.

3.0 Teori

I dette kapittelet vil vi gjøre rede for relevant teori som kan knyttes til resultatene fra spørreundersøkelsen. Teorien vil benyttes for å drøfte funnene, og på denne måten bidra til en konklusjon på problemstillingen. Først vil vi presentere begrepet tilstedeværelse hvor vi også gjør rede for begrepene aktiv tilstedeværelse, støttende stillas og lekveileder. Deretter presentere vi begrepet lek, hvor vi i tillegg til å forklare hva lek bidrar til, også fokuserer på risikolek og motorisk utvikling. Videre presenterer vi teori om natur, hvor vi også vil forklare begrepet affordance. Avslutningsvis vil vi presentere teori knyttet til begrepet sikkerhet.

3.1 Tilstedeværelse

Samuelsen (2010, s. 28) hevder at tilstedeværelse vil si å fange øyeblikkene man har rundt seg, og være til stede helt og holdent. Oppmerksom tilstedeværelse er, ifølge Samuelsen, en sentral forutsetning for å lykkes i flere ting i livet (Samuelsen, 2010, s. 36). Tilstedeværelse kan være sentralt når det kommer til blant annet ledelse i barnehagen, veiledning av foreldre og ansatte, og omsorg ovenfor andre mennesker. Samuelsen nevner også at tilstedeværelsen vil kunne påvirke kvaliteten når det kommer til møte med andre mennesker.

Innenfor begrepet tilstedeværelse kommer også begrepet omsorg (Lillemyr, 2011, s. 65). Begrepet omsorg sett i sammenheng med barn innebærer å kunne vise respekt, gi støtte og tydeliggjøre en forståelse for det enkelte barnet, og dette vil resultere at man tilfredsstiller barnas både fysiske og psykiske behov. Omsorg blir ofte knyttet til nærhet og varme, da dette skaper trivsel og trygghet for barna. For å kunne vise denne formen for omsorg trengs tilstedeværende voksne for både barn som enkelte individer og som gruppe. Barns relasjoner til sine omsorgspersoner er svært sentral for deres utvikling (Abrahamsen, 2015, s. 24-25). For at barna for eksempel skal kunne ta del i utfordrende leke- og lærings situasjoner, er tilstedeværende voksne som viser omsorg, inspirasjon og oppmuntring en viktig forutsetning. Barn har like mye behov for voksne som viser omsorg, tilstedeværelse og interesse, som de har for andre barn som viser de samme interessene og egenskapene (Lillemyr, 2011, s. 65). Ofte trenger små barn litt mer omsorg enn store barn da de små barna har det ekstra behovet for nærhet og støtte.

3.1.1 Aktiv tilstedeværelse

Ifølge Bagøien og Storli (2013, s. 19) innebærer aktiv tilstedeværelse at barna får rom til individuell utfoldelse. Ved å være til stede der barna er, kan barnehagepersonalet gripe inn og sette grenser dersom leken blir for risikofylt for barnets forutsetninger. Fordelen ved å kjenne barnet, er at personalet har mulighet til å delta i leken, og samtidig kunne sette grenser fortløpende. Under risikofylt lek har ikke voksne like god tid til å tenke, som under andre leker. Det er derfor en fordel at de er til stede og har både kjennskap til og kunnskap om barnet. Barn er forskjellige, og det kan være nødvendig at personalet er aktivt tilstedeværende ved å støtte barna underveis i leken. Personalet kan også selv delta i leken for å gi barna inspirasjon og motivasjon til å ville delta, samt gi positive opplevelser ute i naturen.

3.1.2 Støttende stillas

I begrepet støttende stillas, blir stillas brukt som støtten barnet får av en voksen, eller et annet barn, som gjør at barnet er i stand til å utføre oppgaven som det gjerne ikke hadde mestret alene (Askland & Sataøen, 2019, s. 203-204). Det er en hjelp barnet kan nytte seg av, men det er barnet selv som må utføre handlingen. Begge parter vil lære noe ved å være støttende stillas, der den som skal støtte må se problemet fra flere perspektiver og formidle kunnskapen slik at den andre parten vil forstå.

3.1.3 Lekveileder

Rammeplanen hevder at personalet skal veilede barna dersom leken fører til negative samspillsmønstre, og samtidig initiere og bidra til inkluderende lek (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20-21). Rollen som lekveileder er derfor en svært sentral rolle i barnehagehverdagen. Som regel er det barna selv som setter i gang og utformer regler og normer i ulike lekesituasjoner (Osnes et al., 2020, s. 50). Innimellom utvikler leken seg raskt, og enkelte barn kan dermed få vanskeligheter med å holde følge, og vil etter hvert kunne falle ut av leken. Andre barn kommer derimot sjeldent inn i leken da de har vanskeligheter med å forstå lekekodene, og blir derfor passive tilskuere til andre barns lek. Som lekveileder er hovedoppgaven som voksen å veilede barn inn i leken. En god lekveileder er en voksen som klarer å inkludere barna inn i leken ved hjelp av å vurdere lekesituasjonen, og som veileder barnet inn på en måte som gjør at en ikke ødelegger eller avbryter en allerede god lek for de andre barna.

Når man er ute på tur er det også sentralt at voksne er gode veiledere for barnegruppen (Bagøien & Storli, 2013, s. 96). Alle opplevelsene og inntrykkene man har fått, danner en fin ramme for samtalene i etterkant. Det å snakke om alt man har gjort er en fin aktivitet sammen med barna, der de får reflektere og sette ord på det de har opplevd (Bagøien & Storli, 2013, s. 98). Videre hevder de at den gode samtalen med barnegruppen i etterkant, er en forlengelse av leken som barna sammen kan ta med seg videre. Ved å benytte seg av samtalene i etterkant av en opplevelse, har voksne mulighet for å komme med mer informasjon og kunnskap om det barna har opplevd.

3.1.4 Barnets beste

Barnets beste skal være grunnleggende i alle oppgaver i barnehagen som berører barna (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Regjeringens barne- og familiedepartement presiserer at alle handlinger som omhandler barn skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn. Barnet har også rett på informasjon og mulighet til medvirkning før foreldre eller andre tar avgjørelser som omgår barnets personlige forhold (Barne- og familiedepartementet, 2023).

3.2 Lek

Det å definere lek er ikke enkelt, og både forskere og forfattere har prøvd seg på dette. Forsøkene på å definere lek har resultert i ulike utsagn som sier at lek er en aktivitet som er lett, preget av glede og som skjer på eget initiativ (Hoven & Mørland, 2014, s. 234). Under lek lærer man å ta hensyn til andre, forhandle, bli kreativ, lære bevegelser, oppleve mestring og bevegelsesglede og få gode sosiale opplevelser (Fasting, 2018, s. 19). Lek utendørs innebærer bevegelse og kroppslige uttrykk. Det er selve prosessen som er det viktigste, da lek både er meningsfylt og motiverende for barna (Hoven & Mørland, 2014, s. 234). Lek er noe som er felles for alle barn, da lek har kvaliteter som skiller seg fra andre aktiviteter, og som går ut over forskjeller, tid og rom. For at barn skal få medvirke i sin egen hverdag, kan man lytte til barns stemme om hva lek er, da barn ser på lek som morsomt og selvbestemt. Barn kan legge et godt grunnlag for livsmestring og helse, og utvikle seg ved å være i lek ute sammen med andre barn og voksne. Lek som er preget av fantasi og kreativitet skjer ofte ute i naturen der det er trær, som barna ofte kan gjemme seg i (Fasting, 2018, s. 81).

Rammeplanen presiserer at «barnehagen skal ivareta barnas behov for lek», og dette skal blant annet skje ved at «leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20). Lekens egenverdi handler i hovedsak

om at leken har en verdi i seg selv, og at den er «sitt eget mål» (Nome, 2019, s. 23). Å være en tilstedeværende voksen er en forutsetning for at barnehagen skal kunne arbeide mot målet om å ivareta barnas behov for lek. Rammeplanen presiserer også videre i kapittel 7 at «barnehagens viktigste sosialiseringsarena er leken» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40). Dette målet underbygges av blant annet Slåtta (2021) som forklarer at leken også bidrar i å gi barn erfaringer som gjør at de lærer og utvikler seg, og i tillegg legger et godt grunnlag for relasjonsbygging med andre mennesker (s. 353). Askland og Sataøen (2019, s. 72) hevder at barna knytter vennskap gjennom leken, og at lek for barn i utvikling nærmest ses på som en «normaltilstand», da de fleste barn benytter enhver anledning til å leke.

3.2.1 Risikolek

Rammeplanen har et mål som sier at «gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 49). Risikolek er en kroppslig lek som er utfordrende og spennende, men som også innebærer en risiko for at barn kan skade seg dersom de mister kontrollen (Sandseter, 2010 i Osnes et al., s. 153). Det å ta risiko i leken betyr at det er fare for at barna kan skade seg. Desto større risikoen er, vil også sannsynligheten for å mislykkes øke. Ved å utføre risikolek kan barna oppleve at det er både tungt og vondt når de ikke får det til, men barna lærer også hva de må gjøre annerledes i bevegelsene og leken til neste gang. Dette kan utgjøre et dilemma for personalet i barnehagen når det kommer til å balansere mellom det som er farlig og trygt i barns kroppslige lek. Personalet kan oppfatte en situasjon farlig, men som barnet selv føler de har kontroll på. Dette viser at barn og voksne har ulik oppfatning av hvor risikofylt leken er. Osnes et al., (2020, s. 155) hevder at i flere barnehager er det en utfordring at personalet begrenser barna basert på sin egen kompetanse og erfaring, istedenfor å basere begrensningene på hvert enkelt barns motoriske ferdigheter. I dette tilfellet har ulike barnehagelærere fortalt at de ikke tillater barn å klatre høyt opp i trær, dette fordi de ikke tørr selv.

Barn søker etter risikolek og spennende opplevelser, da dette er deres måte å utforske seg og omgivelsene på (Sandseter, 2018, s. 63). Barna søker disse hendelsene fordi det er noe som gir dem unike og spesielle kroppslige utfordringer og opplevelser, og som gir dem følelsen av lykke, redsel og mestring. I tillegg gir risikolek en viktig lærdom for barna om det å håndtere og mestre risiko.

3.2.2 Motorisk utvikling

Styring og kontroll av bevegelser som gjelder for hele kroppen eller store muskelgrupper, er grovmotorisk utvikling (Moser, 2018, s. 140). I rammeplanen står det at «barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). Ifølge Fjørtoft (2018) går motorisk utvikling ut på at det skjer en endring i den motoriske atferden som fører til læring, praksis og erfaring (s. 187). Motorisk utvikling skjer gjennom læring av bevegelser, men denne prosessen kan ikke observeres direkte. Personalet kan oppdage den motoriske utviklingen ved at en tidligere prestasjon blir til en ny eller forbedret prestasjon. Utvikling og læring er viktige begreper for å forstå motorisk atferd og hvordan motoriske ferdigheter og kompetanse blir tilegnet.

3.3 Naturen

Rammeplanen sier at “barnehagen skal legge til rette for at barna kan få mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 52). Ved å få opplevelser i naturen fra barnehagealder vil barna kunne få tilhørighet til naturen. Dette vil igjen kunne øke sannsynligheten for at de ønsker å ta vare på naturen. For barna er naturen et område knytt til aktivitet og lek (Hendricks, 2001 i Fasting, 2017, s. 80). Ute i naturen er løsmaterialer som pinner og steiner spennende for barna. Naturen har kvaliteter som stimulerer ulike behov hos barna. Et område med mye ulendt terreng, hauger og trær vil være mer motorisk stimulerende for barna enn et område som er flatt (Sandseter, 2018, s. 365).

3.3.1 Affordance

Teoretikeren James Gibson (1979, i Fjørtoft, 2018, s. 190) brukte begrepet «affordance» om det omgivelsene har å tilby individet, og mulighetene som gis. Gibson mener videre at begrepet omhandler hva ulike elementer i det fysiske rommet kan bidra med som ulike funksjoner, og at det finnes mange eksempler og muligheter på hvordan man kan ta i bruk omgivelsene rundt seg. Naturen vil tilby barna ulike alternativer ut fra hva barna selv ser og opplever (Osnes et al., 2020, s. 168). Alle barn er forskjellige, og affordance vil for eksempel kunne gjøre slik at hver enkelt ser ulike muligheter med det samme treet. Noen barn kan se treet som en mulighet til å leke i, mens andre kan se på det som skummelt og derfor trekke

seg unna. Begrepet affordance kan også omtales som leke-affordance som ikke bare omfatter hva slags leketilbud og lekemuligheter ulike miljøer tilbyr barnet, men også hvilke tilbud og muligheter barnet ser i ulike materialer og ressurser (Öhman, 2020, s. 215).

3.4 Sikkerhet

Aktive og passive interaksjoner brukes når det kommer til å forebygge ulykker blant barn i barnehagen (Osnes et al., 2020, s. 225-226). *Aktive* interaksjoner handler om at barn og voksne blir oppmerksomme på mulige farer og hvordan man kan redusere eller eliminere disse farene. Personalet må blant annet ta ansvaret for at barnehagen er et trygt sted å være, da barn ofte handler impulsivt. For å unngå at barn blir borte eller skader seg når barnehagen er på tur i naturen, er det viktig at personalet på forhånd har laget tydelige regler for både barn og voksnes atferd. Risiko- og spenningslek er noe mange barn oppsøker, og her er det personalet sitt ansvar å ta en risikovurdering og tillate leken helt til den blir for farlig. Denne balansen kan være vanskelig å finne. *Passive* interaksjoner handler derimot om å gjøre endringer i omgivelsene for å redusere farer, som for eksempel å sørge for at lekeplassen er utformet på en måte som hindrer alvorlige skader hos barn.

Det er viktig at personalet alltid er til stede på lekeområdet og til enhver tid har tilsyn til barna, dette for å sikre at de er trygge og kan få hjelp hvis de trenger det (Osnes et al., 2020, s. 230). For at dette skal være mulig må personalet ha en plan for hvor de plasserer seg på uteområdet, slik at de har oversikt i hver retning, og grunnen er at personalet alltid bør vite hvor hvert enkelt barn befinner seg. Denne oversikten er viktig i forhold til sikkerheten.

I rammeplanen står det «gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barn utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 56). Flere barnehager har faste steder i naturen som de besøker regelmessig i utetiden (Osnes et al., 2020, s. 230-231). For vurdering av sikkerheten i naturen må personalet bruke sunn fornuft, samt ha kjennskap til og kunnskap om hvert enkelt barn og deres motoriske kompetanse. Fordelen med å oppsøke de samme naturområdene ofte, er at barna og de voksne blir godt kjent med området og eventuelle faremomenter området har. På denne måten kan personalet unngå eller fjerne faremomentene.

3.5 Oppsummering

I dette kapitlet har vi presentert relevant teori for problemstillingen vår. Vi har funne ut at voksnes tilstedeværelse i lek påvirker barns utvikling, og at tilstedeværelsen vil bidra til å skape gode relasjoner mellom barn og voksne. Dersom det er risiko innblandet, er tilstedeværelsen desto viktigere. Neste kapittel vil ta for seg metoden vi har valgt å benytte oss av i denne bacheloroppgaven.

4.0 Metode

I dette kapitlet skal vi gjøre rede for begrepet metode og presentere hvilken metode vi har valgt å benytte oss av, samt bakgrunnen for metodevalget. Videre i kapitlet vil vi også komme inn på analysemetode og metodekritikk.

4.1 Valg av metode

“Vitenskapelig metode er framgangsmåter eller “teknikker” for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål. [...] Det dreier seg om å samle inn, analysere og tolke data, og dette er en sentral del av empirisk forskning” (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 299, i Bergsland & Jæger, 2014, s. 66). Metoden som benyttes gir oss muligheten til å samle inn data og den informasjonen vi trenger til å svare på problemstillingen vår (Dalland, 2020, s. 54). Ved bruk av ulike metoder innenfor forskning finnes det grunnleggende normer som forteller noe om hvordan man bør gå frem i et forskningsprosjekt. Eksempelvis skal dataen være systematisk utvalgt og brukes nøyaktig, og resultatene skal være kontrollbare (Dalland, 2020, s. 58).

4.2 Kvantitativ metode

I vårt forskningsprosjekt valgte vi kvantitativ metode fremfor kvalitativ. Vi som gruppe hadde en tanke om at en anonym kvantitativ undersøkelse kunne gi mer ærlige svar enn en kvalitativ, ettersom problemstillingen krever kritisk refleksjon om egne og andres handlinger fra respondentene. Ved bruk av spørreundersøkelse som en kvantitativ metode, får vi ifølge Dalland (2020, s. 54) data som gir oss målbare resultater som vi kan bruke videre i oppgaven. “Kvantitative metoder er forskningsmetoder som befatter seg med tall og det som er målbart (kvantifiserbart)” (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 299, i Bergsland & Jæger, 2014, s. 68). I gjennomføringen av den kvantitative metoden har vi brukt en anonym spørreundersøkelse gjennom nettsiden Survey – Xact, som vist i vedlegg 1. Vi startet med

lukkede bakgrunnsspørsmål som kjønn, alder, erfaring og stilling, og disse spørsmålene førte til at vi videre i undersøkelsen kunne se hva respondentene svarte innenfor de forskjellige kategoriene. Disse lukkede spørsmålene gjorde det også mulig for oss å sette svarene inn i ulike diagram. Etter bakgrunnsspørsmålene stilte vi mer åpne spørsmål for å få innblikk i personalets egne tanker og meninger.

Vi valgte å legge ut spørreundersøkelsen på Facebook-siden «Idebroen – debatt», som er en gruppe bestående av barnehageansatte og andre med tilknytning til barnehager rundt om i Norge. Gruppen har i skrivende stund (28.02.23) 12 178 medlemmer. Det eneste utvalgsriteriet for respondentene var at man måtte være ansatt i barnehage, da både problemstillingen og spørsmålene var knyttet til barnehagehverdagen. Vi hentet inn spørreundersøkelsen som planlagt etter tre uker, og vi opplevde at tiden vi hadde satt var passende ettersom antallet respondenter sluttet å øke den uken.

4.3 Analysemetode

Med utgangspunkt i problemstillingen vår “endrer personalets tilstedeværelse seg mellom leken i naturen og leken på barnehagens uteområde?”, analyserte vi den innsamlede dataen ved å skape en struktur og mening, før vi knyttet det som var relevant til problemstillingen vår (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81-82).

Når vi så svarene fra spørreundersøkelsen, var vi umiddelbart usikre på om det var nok data til å kunne forske på problemstillingen vi hadde valgt, men ettersom vi fikk så direkte og troverdige svar, var det likevel mulig å bruke den innsamlede dataen for videre forskning. For å analysere de lukkede spørsmålene satte vi svarene i ulike diagrammer som viste hvor stor prosentandel som svarte hva. Vi krysset også ulike spørsmål sammen i Survey - Xact for å finne likheter og ulikheter blant respondentenes bakgrunnsinformasjon. Fremgangsmåten for analysen på de åpne spørsmålene var å lese gjennom alle svarene fra respondentene og markere relevante svar for oppgaven, samtidig finne fellestrekk blant svarene. Deretter fordelte vi svarene i ulike kategorier for å få en bedre oversikt som vi kunne arbeide videre med. Vi satte spørsmålene som passet sammen i en rekkefølge som bidro til at vi fikk en rød tråd i oppgaven vår.

4.3.1 Metodekritikk

“Ingen metode er feilfri, og det er viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og egne innsamlingsstrategier” (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Videre i dette delkapittelet skal vi komme inn på fagbegrepene reliabilitet, validitet og generalisering, og kritisk reflektere over resultatene fra spørreundersøkelsen.

En forskningsprosess starter ofte med å velge tema for undersøkelsen, problemstilling, forskningsmetode, hvem som kan bidra til relevant data og hvordan dataen skal samles inn. I forkant av en undersøkelse er valget av metode sentralt, da en må vurdere hvilken metode som passer oppgaven best. I etterkant av undersøkelsen, må en igjen vurdere og analysere hvordan metoden fungerte, og om innsamlet data er relevant nok til å svare på problemstillingen (Dalland, 2020, s. 57).

På spørreundersøkelsen var det 45 personer som gjennomførte deler av undersøkelsen, mens kun 35 av disse fullførte hele. Vi ser på svarene at 10 av respondentene falt ut av undersøkelsen når det kom spørsmål som stilte krav til respondentene om å svare med egne ord. Ut fra egne erfaringer har vi personlig også opplevd at man lett faller ut av en undersøkelse ettersom tekstbokser ofte fører til at man som respondent automatisk tror det tar lang tid å gjennomføre. Det er vanskelig å si årsaken til hvorfor respondentene falt av på denne spørreundersøkelsen, men dette kan være en av grunnene.

Alle respondentene som gjennomførte undersøkelsen, var kvinner. Dette svekker reliabiliteten på oppgaven ettersom vi kun har fått de kvinnelige barnehageansatte sine synpunkter. Hadde menn også svart på spørreundersøkelsen kan det være vi hadde fått andre svar, men dette kan vi ikke garantere. Svarene vi har fått på undersøkelsen representerer derfor bare en del av målgruppen vår. Ettersom det kun var kvinner som svarte kan vi heller ikke sammenligne erfaringer og kjønn opp mot eventuelle endringer i tilstedeværelsen blant personalet.

4.3.2 Reliabilitet

“Reliabilitet er et kriterium for kvalitet i forskning og handler om hvorvidt arbeidet du har presentert, er til å stole på” (Dalland, 2020, s. 58). Ved å for eksempel fortelle om egen bakgrunn og “førforståelse” gir man respondentene mulighet til å vurdere vår pålitelighet, og dette gjorde vi ved å legge ved en informerende tekst sammen med spørreundersøkelsen. Skal leseren derimot kunne vurdere arbeidets pålitelighet bør man for eksempel gjøre rede for

hvordan man har samlet inn dataen til undersøkelsen og hvilke feilkilder som kan ha påvirket resultatet. Vi har derfor skrevet kapitler i oppgaven om hvilken metode vi har brukt og om metodekritikk.

Thrane (2018, s. 47) mener i tillegg til det Dalland skriver, at reliabilitet omhandler presisjonen på funnene fra spørreundersøkelsen, og om de er nøyaktige uten feilmålinger. Unøyaktigheter kan skje ved at for eksempel en respondent mente å trykke på “uteområde i barnehagen”, men ved en feil trykket på “ute i naturen”. Ettersom spørreundersøkelsen var anonym, vil vi heller ikke kunne kommunisere med respondentene til å verken utdype spørsmålene eller svarene. Dette vil svekke reliabiliteten på spørreundersøkelsen.

Valget av gruppen der spørreundersøkelsen ble publisert, vil være med på å både styrke og svekke reliabiliteten til oppgaven. Reliabiliteten vil styrkes ettersom det er mennesker med tilknytning til barn som er medlem i gruppen. Barnehageansatte som har svart på spørreundersøkelsen vil bidra med å gi troverdige svar, og vi må derfor velge å stole på respondentene. Spørreundersøkelsen var likevel anonym som vil si at vi selv ikke kan sjekke om respondentene faktisk har tilknytning til barnehage, og dette vil på en annen side kunne svekke oppgavens reliabilitet.

Begrepet reliabilitet handler i hovedsak om pålitelighet, og med det menes også at målingene i undersøkelsen må utføres nøyaktig og korrekt og at de eventuelle feilmarginene må angis (Dalland, 2020, s. 43). I vår spørreundersøkelse erfarte vi hvor mye hvert enkelt ord hadde å si for hvordan respondenten tolket spørsmålet. Vi stilte for eksempel spørsmålet “hvor mye tid til planlegging får personalet uten barn til stede?”, hvor respondentene tolket spørsmålet ulikt. To ulike tolkninger av spørsmålet var for eksempel: “pedagoger har 4 timer plantid i veka, assistent 1 gang pr. måned” og “litt vanskeleg å vite kva som meinst med planleggingsdag her.. [...]”. Hadde vi derimot formulert spørsmålet på en mer presis måte, hadde også svarene på dette spørsmålet og lignende spørsmål, gitt tydeligere svar som vi kunne brukt videre i oppgaven. Vi kunne for eksempel formulert spørsmålet som “hvor mye tid til planlegging får personalet uten barn til stede, utenom den faste plantiden?”.

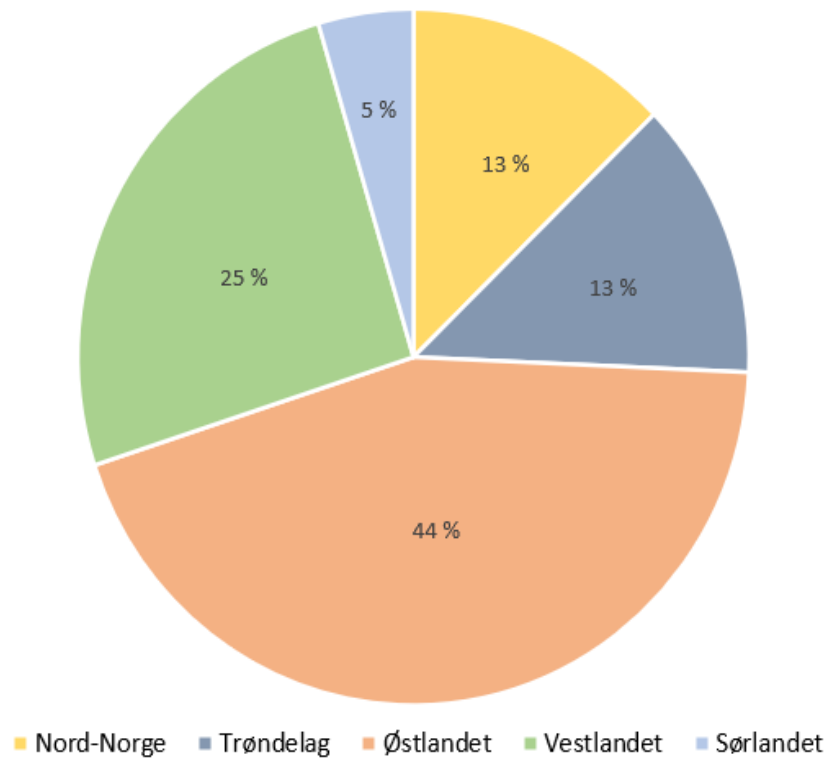
4.3.3 Validitet

«Validitet (gyldighet) handler om hvorvidt man evner å måle det teoretiske begrepet man prøver å måle» (Thrane, 2018, s. 47). Begrepet validitet omhandler også relevans, som vil si

hvor relevante spørsmålene på undersøkelsen er for problemstillingen (Dalland, 2020, s. 43). For å styrke validiteten til oppgaven valgte vi som tidligere nevnt å legge ut spørreundersøkelsen på Facebook-gruppen "Idebroen - debatt". For å forsterke validiteten tok vi med direkte sitater fra informantene og drøftet resultatene (Bergsland & Jæger, 2014, s. 82). Etersom vi ikke hadde mulighet til å kommunisere med respondentene underveis eller i etterkant av undersøkelsen, prøvde vi i forkant å være kritiske til utformingen av spørsmålene. Før vi delte spørreundersøkelsen sendte vi den til utenforstående, for å se om de oppfattet spørsmålene slik vi ønsket.

4.3.4 Generalisering

Begrepet generalisering viser til hvorvidt utvalget fra en undersøkelse er overførbart og gjeldene for hele populasjonen. For at en skal kunne generalisere må også utvalget være representativt (Dalland, 2020, s. 138). I forkant av spørreundersøkelsen kvalitetssikret vi Facebook-gruppen ved å legge ut en meningsmåling der medlemmene kunne svare på hvor i landet de holder til. Her fikk vi i alt 393 svar, der hver landsdel hadde minst 15 representanter. Denne meningsmålingen ga oss en pekepinn på medlemmenes omtrentlige fordeling i landet. En jevn fordeling av gruppens medlemmer i landet ga oss en god mulighet for å gjennomføre en objektiv spørreundersøkelse, da vi selv ikke har kjennskap til respondentene eller hadde mulighet til å påvirke svarene. Gruppen gir dermed et helhetlig og representativt utvalg.

Figur 1: Sektordiagram som viser hvor en prosentandel av medlemmene i Facebook-gruppen «Idebroen – debatt» holder til i Norge. Utklipp fra Excel. n=393.

Ifølge Dalland (2020) kan populasjon være et samlet begrep på alle barnehageansatte i Norge (s. 138). Etersom det er vanskelig å få hele populasjonen til å svare på spørreundersøkelsen, valgte vi «Idebroen - debatt» for å nå ut til flest mulige barnehageansatte. Ved å legge ut spørreundersøkelsen på den utvalgte Facebook-siden tenkte vi at respondentene ville være representative for hele populasjonen med grunnlag av gruppens mange medlemmer og representanter fra hele Norge.

4.3.5 Etiske hensyn

Bergsland og Jæger (2014, s. 85) forklarer at det er viktig å overholde regler for personvern når det kommer til innsamling av data fra barnehager eller skoler. Fordelen med valget vårt om en anonym spørreundersøkelse var at vi raskt kunne legge den ut til respondentene våre. Etersom vi valgte denne typen undersøkelse hadde vi heller ikke meldeplikt til NSD. Bergsland og Jæger (2014, s. 83) sier at vi må overholde etiske retningslinjer når vi jobber med innsamling av data. Før respondentene svarer på spørreundersøkelsen har de fått informasjon om undersøkelsen og temaet for bacheloroppgaven, som gjør at de selv bestemmer om de vil gjennomføre den eller ikke. Respondentene har også mulighet til å

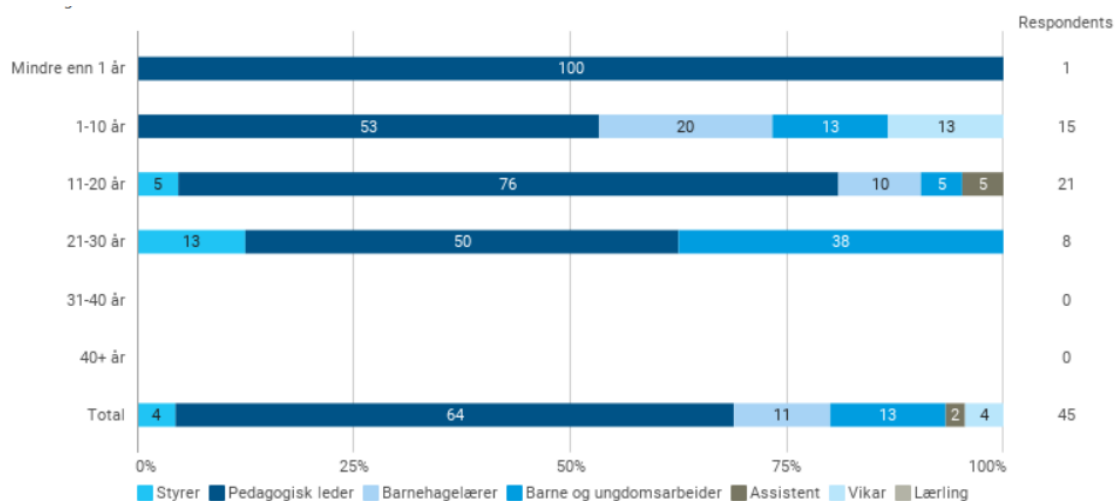
trekke seg når de ønsker, som går under et av hovedprinsippene under etiske retningslinjer som er informert samtykke. Vi følger også hovedprinsippet konfidensialitet, som vil si at vi ikke offentliggjør personlig data eller personopplysninger (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83-85).

Selv om vi hadde egne tanker knyttet til temaet i forskningsprosjektet, forsøkte vi å være så objektive som mulig når det kom til utforming av spørsmålene til spørreundersøkelsen. Vi har som tidligere nevnt brukt Survey- Xact for å gjennomføre spørreundersøkelsen, og ettersom den ikke innhenter noen personopplysninger vil den bidra til å bevare anonymiteten. Videre vil også all data slettes etter endt bacheloroppgave.

5.0 Funn og drøfting

Som nevnt i oppgavens innledning er problemstillingen vi ønsker å få svar på: “endrer personalets tilstedeværelse seg mellom leken i naturen og leken på barnehagens uteområde?”, og svarene fra spørreundersøkelsen bidrar til å svare på denne problemstillingen. I dette kapitlet vil vi se om hypotesene fra kapittel 2 stemmer overens med funnene fra spørreundersøkelsen, og drøfte dette opp mot relevant teori fra kapittel 3 og erfaringsbasert kunnskap.

5.1 Bakgrunnsdata

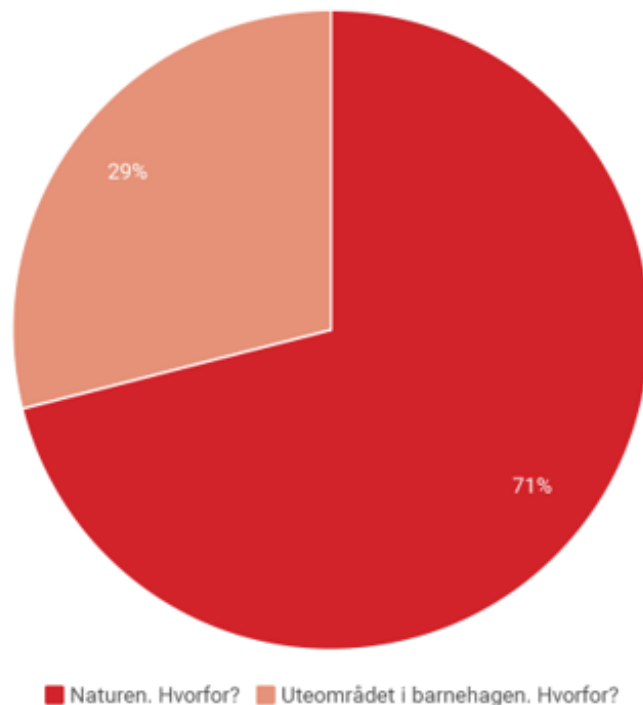

Figur 2: “Hvilken stilling har du i barnehagen?” satt opp mot “Hvor mange år du har jobbet i barnehage?”. Utklipp fra Survey – Xact. n=45.

Som vist over i figur 2, stilte vi spørsmål om hvilken stilling respondentene hadde, og hvor lenge de hadde jobbet i barnehage. I resultatene så vi at blant de 45 som svarte på undersøkelsen, var 64% av disse pedagogiske ledere. Videre så vi også at flertallet respondentene som svarte på undersøkelsen hadde jobbet i barnehage mellom 1-30 år. Grunnen til at vi stilte disse bakgrunnsspørsmålene var for å se om vi kunne finne ulikheter i svarene dersom vi skilte svargruppen etter stilling og erfaring. Ettersom vi ikke fikk like mange svar som ønskelig, så oppdaget vi etter å ha analysert dataen fra undersøkelsen, at få ulikheter blant variablene var store nok til at de kunne brukes videre i oppgaven. Vi har derfor latt være å bruke deler av bakgrunnsinformasjonen videre i bacheloroppgaven. Vi brukte bakgrunnsinformasjonen som vist i figur 2, og vil senere bruke informasjon om barnehagens beliggenhet, som gir oss en pekepinn på hvorvidt barnehagens beliggenhet har en påvirkning på hvor respondentene foretrekker å være i utetiden.

5.2 Hvor personalet foretrekker å være i utetiden

I spørreundersøkelsen stilte vi respondentene spørsmålet «hvor foretrekker du å være i utetiden», hvor respondentene i tillegg fikk muligheten til å begrunne svarene sine.

Figur 3: “Hvor foretrekker du å være i utetiden?”. Utklipp fra Survey- Xact. n= 38.

Figur 3 viser at hele 71% svarer at de foretrekker å være ute i naturen, mens 29% foretrekker å være på barnehagens uteområde. Blant de 71% er det flere respondenter som svarer at årsaken til at de foretrekker naturen, er at de opplever å ha mer å bidra med, og at barna leker mer selvstendig med mindre konflikter. En respondent som foretrekker naturen, begrunner dette med: “fordi barna og de ansatte finner roen. Ingen støy fra andre barn, møter, pause, osv.”. Ved at ingen ansatte blir forstyrret fra omgivelsene rundt seg, vil tilstedeværelsen kunne påvirke kvaliteten i møte med barna (Samuelsen, 2010). Dette vil også kunne føre til at det oppstår harmonisk og uavbrutt lek blant barnegruppen, da den er både meningsfylt og spennende (Hoven & Mørland, 2014).

Svarene som gikk igjen blant de 29% som foretrekker barnehagens uteområde var at det er trygt og enkelt. Dette begrunnes blant annet med tanke på lekeapparater, det inngjerdede området og tilgangen til toalett. Ettersom det er lett tilgang til toalett, er det mer “bekvemmelig” å være på barnehagens uteområde ifølge respondentene og Lysklett (2013). Disse 29% samsvarer deler av vår andre hypotese, som går ut på at personalet foretrekker barnehagens uteområde fordi de ser på det inngjerdede området som en trygghet. Personalet i barnehagen har ansvar for at barnehagens uteområde er trygt og godt, der barna kan ferdes fritt ettersom de ofte kan handle impulsivt (Osnes et al., 2020). Ettersom personalet har god kjennskap til barnehagens uteområde, vil tryggheten som området gir de ansatte føre til at personalet ofte kanskje velger barnehagens uteområde fremfor naturen. Barnehagens uteområde kan også oppleves som mer behagelig for personalet, da naturen er mer uforutsigbar og risikofylt. Barnehagens uteområde gjør også barnehagehverdagen enklere for de voksne med tanke på pauseavvikling, ettersom en respondent skriver: “noen av personalet er opptatt av å få pausene sine til “rett” tid”. Vi ser en sammenheng med sitatet ovenfor og erfaringer fra våre tidligere praksisperioder, at personalet liker rutinene sine, og deriblant pauserutinene.

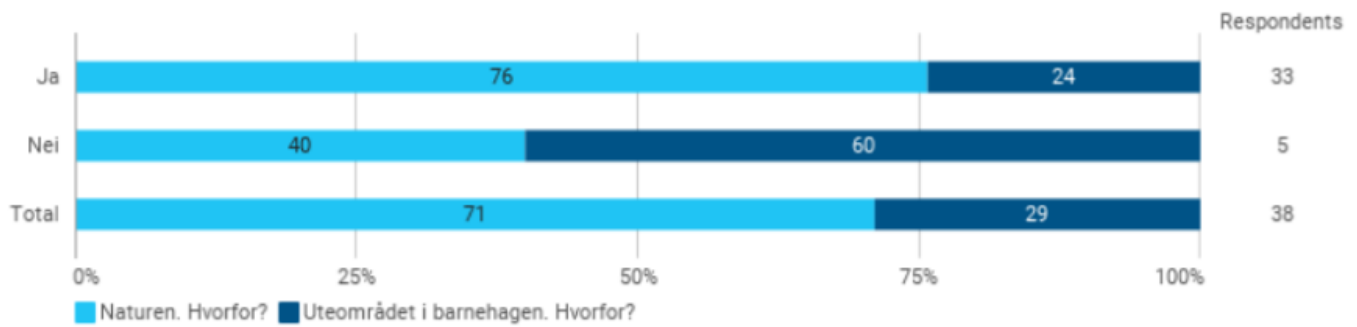
Vi har i tillegg til å se på hvor personalet foretrekker å være i utetiden, sett på forskjellene mellom begrunnelsene på hvorfor de foretrekker som de gjør. Vi ser for eksempel at de som foretrekker å være i naturen velger ut fra barnas behov, mens de som velger barnehagens uteområde tar utgangspunkt i egne behov. I svarene blant de som valgte naturen begrunner respondentene med at barna får nye opplevelser, rom for utforskning og undring, og opplevelsen av harmonisk lek og fysisk mestring. I motsetning til de som foretrakk naturen, svarte de som foretrakk uteområde i barnehagen at det er sikkert, trygt og enklest for både barn og voksne. En av respondentene som foretrakk uteområde i barnehagen begrunnet dette

med at det er “mindre belastning på rygg og armer, da der blir mye bæring og bøying i naturen med de minste”. Dersom de ansatte i barnehagen velger bort naturen med tanke på egne behov, kan det være med på å påvirke barnas utvikling negativt. I naturen vil barna kunne utvikle motorikken og mestre risikolek som gir barna ulike kroppslige utfordringer, på en annen måte enn på barnehagens uteområde (Sandseter, 2018). Naturen kan ofte bidra med mer ulendt terreng og risikofylt område som barna ikke er like godt kjent med enn på barnehagens uteområde. Ved å komme til et nytt område vil barna kunne se ulike muligheter som området har å tilby (Fjørtoft, 2018). Det er ikke nødvendigvis bare hva personalet foretrekker som har en betydning for hvor de velger å være i utetiden, men også beliggenheten.

5.2.1 Barnehagens beliggenhet

For å kunne se på forskjellene mellom tilstedeværelsen i naturen og på uteområde i barnehagen, skal vi se nærmere på barnehagens beliggenhet. Ligger barnehagen langt unna naturen vil det kanskje være mindre sannsynlig at barnehagen er like mye ute i naturen, enn hva andre barnehager som har naturen rett utenfor barnehagens område er. Det er også sentralt å tenke over utfordringer som motorisk utvikling, fysiske behov og tilpasning etter barnas aldersgrupper dersom det er lang reisevei. Aktive interaksjoner, som å gjøre seg oppmerksom på mulige farer som kan oppstå og deretter finne ut av hvordan man kan redusere disse, kan også være sentralt å gjøre i forkant av en tur (Osnes et al., 2020). Disse forberedelsene ligger ofte mer naturlig for barnehager som er vant til å være i naturen, mens dette kan bli enda flere stressmomenter for barnehager som ikke er like godt vant til naturen. Stressmomentene, som for eksempel kan være bratte skrenter, kan også føre til at barnehager bortprioriterer turer ut i naturen. For å unngå disse stressmomentene kan personalet sikre området i forkant ved å gjøre endringer i omgivelsene for å redusere farer, også kalt passive interaksjoner (Osnes et al., 2020).

For å forske videre på problemstillingen vår stilte vi spørsmål som “hvor foretrekker du å være i utetiden?” og “er naturen utenfor barnehagens område lett tilgjengelig?”. Disse spørsmålene er nyttige og ta med seg til videre refleksjon for å se om avstanden mellom naturen og barnehagens uteområde har noe å si for hvor respondentene foretrekker å være i utetiden.

Figur 4: ”Hvor foretrekker du å være i utetiden” satt opp mot ”Er naturen utenfor barnehagens område lett tilgjengelig?”. Utklipp fra Survey – Xact. n=38.

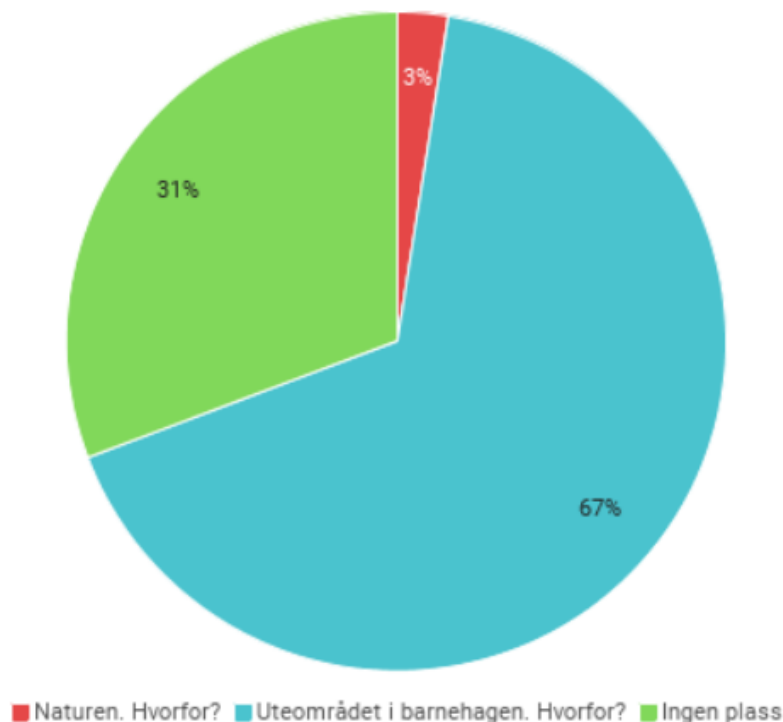
I figur 4 ser vi at flertallet som har naturen lett tilgjengelig foretrekker å være i naturen, mens tre av fem som ikke har naturen lett tilgjengelig foretrekker å være på barnehagens uteområde. Flertallet av respondentene som jobber i barnehager der naturen ligger lett tilgjengelig, forklarer også at de foretrekker naturen ettersom den gir mulighet for en annen type lek enn det vil gjøre på barnehagens faste uteområde. Personalet opplever at de har mindre støy og hindringer rundt seg i naturen, som gjør at leken i barnegruppen blir mer harmonisk, og at de i tillegg får mer tid til undring og utforskning sammen med barna. En av respondentene svarer også at naturen gir barna “allsidig lek, udefinerbare lekematerialer og øvelse i grovmotorikk”. For at barna skal kunne ferdes i naturen, må de kunne bruke hele kroppen og store muskelgrupper (Moser, 2018). En fjerdedel av respondentene som har naturen lett tilgjengelig i barnehagen foretrakk likevel barnehagens uteområde, og begrunnet dette med at det er lettvis for både personalet og barnegruppen, da toalett og andre fasiliteter er lettere tilgjengelig.

Vi ser dermed at barnehagens beliggenhet har noe å si for hvor personalet foretrekker å være i utetiden. De som foretrekker barnehagens uteområde ovenfor naturen, påpeker også at antall voksne spiller en sentral rolle i valget om hvor de skal være i utetiden. Dersom det er få ansatte på avdelingen, er det ofte bedre å kun være på barnehagens uteområde, fremfor å gå langt unna, i tilfelle det skulle oppstå uønskede situasjoner. Ut fra egne erfaringer har vi også opplevd at dersom det er lite bemanning på jobb, er det ofte tur-dagen som blir avlyst. En grunn for at personalet velger barnehagens uteområde fremfor naturen, når naturen ligger langt unna, er at de ikke trenger å være så avhengige av personalet på samme måte som ute i naturen.

En annen forklaring på de 60% som foretrekker å være på barnehagens uteområde, og som ikke har naturen lett tilgjengelig, kan være så enkelt som at man velger bort naturen da det krever mer planlegging og tilrettelegging, enn for de som har naturen lett tilgjengelig.

5.2.2 Mye snakk, lite tilstedeværelse

Et sitat fra en respondent som foretrekker naturen er: «Barnehagen er en utømmelig kilde til tidstyver. Fysisk avstand til barnehagen er det eneste som kontinuerlig skjerner de ansatte og barna fra gjøremål som ikke har direkte med barna å gjøre.» Dette sitatet samsvarer med deler av vår andre hypotese, som omhandler at personalet lettere prioriterer andre arbeidsoppgaver når de er ute på barnehagens uteområde. Når det kommer til frilek på uteområdet i barnehagen er det sentralt at personalet alltid er til stede og har tilsyn til barna. Dette for at barna skal føle seg trygge og oppleve at personalet er til stede som støttende stillas dersom det er behov (Askland & Sataøen, 2019). For at dette skal være overkommelig må personalet sammen utarbeide en plan der man til enhver tid har oversikt over alle barnehagens områder (Osnes et al., 2020).

Figur 5: "Hvor opplever du at personalet snakker mest med hverandre, der det går ut over tilstedeværelsen i barns lek?". Utklipp fra Survey – Xact. n=39.

På spørsmålet om hvor respondentene opplever at personalet snakker mest med hverandre, der det går ut over tilstedeværelsen i barnas lek, svarer hele 67% at de opplever mest snakk på barnehagens uteområde. Flesteparten av disse prosentene svarer at grunnen til at de opplever dette er at personalet ser på barnehagens uteområde som en «hvilepute», der man kan snakke fritt med medarbeidere ettersom «barna klarer seg selv». Selv erfarte vi dette gjennom våre ulike praksisperioder, da vi opplevde personalet som mer til stede sammen med barna utenfor barnehagens område. På barnehagens uteområde erfarte vi derimot at personalet ofte brukte mer tid sammen med andre medarbeidere enn å være sammen med barna.

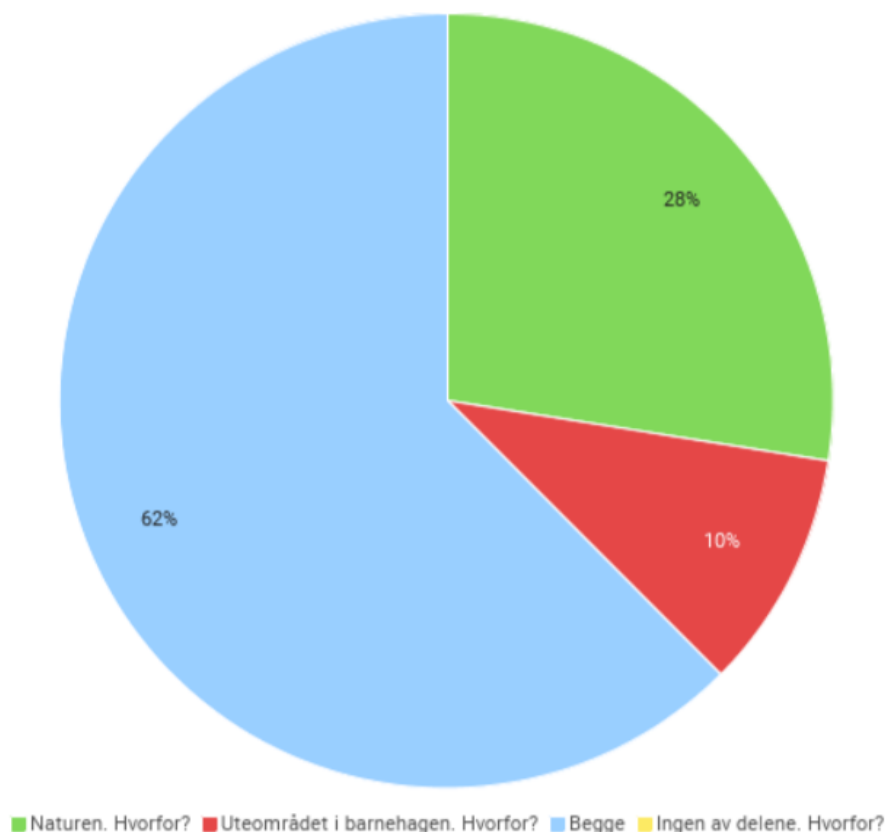
Et av svarene fra respondentene var: «her blir det lettest og oftest å være fraværende. Kan fort bli prat med andre voksne, skal bare ... hente noe, ta en tlf., inn å snakke litt med den eller den ... og barna er liksom innenfor gjerdet.» Dette svaret stemmer overens med deler av vår andre hypotese, da den går ut på at personalet sin reduserte tilstedeværelse kommer til syne gjennom at utetiden brukes på å snakke med hverandre om private og jobberelaterte emner. I hypotesen går vi også inn på at vi tror barnehagepersonalet ser på gjerdet rundt barnehagen som en trygghet ettersom barnegruppen og personalet er på et lukket og godt kjent område. En respondent nevner også: “det er enklere å senke skuldrene når barna er avgrenset og ikke kan komme bort, enklere å holde oversikt”. Med tanke på sikkerhet er det sentralt at personalet til enhver tid vet hvor hvert barn befinner seg (Osnes et al., 2020). Vi opplever at barnehagens avgrensede uteområde gjør det enklere for personalet å samarbeide om barnehagehverdagen mellom avdelingene og organisering av dagen.

Samarbeidet og organiseringen blant personalet kan bli sett på som både positivt og negativt, da samarbeid gjør hverdagen bedre for mange dersom det for eksempel er lite bemanning. Samtidig kan et slikt samarbeid føre til for mye organisering som påvirker tilstedeværelsen negativt, da personalet kanskje fokuserer mer på å få oversikt og planlegge, enn å være til stede sammen med barna. Denne hypotesen samsvarer med et av svarene fra en respondent: «det er mer snakk om organisering, andre avdelinger, rydding, mat og måltider, om konflikter mellom barna, avspasering, plantid, osv.» Som tidligere nevnt i hypotese 2 skriver vi også at blant annet andre arbeidsoppgaver lettere blir prioritert dersom personalet kjenner på en trygghet, og oppgaver som kan virke forstyrrende er lett tilgjengelig. Personalet har som regel forskjellige arbeidsoppgaver basert på individuelle ferdigheter og kunnskaper, og dermed blir ofte planleggingen mellom personalet prioritert i ledige tidsrom som ofte faller på utetiden (Osnes et al., 2020). På våre lederdager i praksis erfarte vi selv at det var lettere å ta planleggingen i utetiden, enn det var ellers i løpet av arbeidsdagen. Dette fordi barna lekte

mer fritt og selvstendig, som resulterte i at personalet hadde mer tid til eventuell planlegging og samtaler.

I en forskningsartikkel om barns livsmestring står det at voksne må tilpasse sin rolle og involvere seg i barns lek etter hva som passer best for det enkelte barnet. Det blir i tillegg ofte sagt at man må “la barna være aktivt i fred”, noe som vil si at man skal la barna leke selv. Skal man derimot kunne tilfredsstillte hvert enkelt barns behov, kreves det at man som voksen er oppmerksom og til stede for barna (Kjær et al., 2022). Aktivt tilstedeværende voksne er en viktig forutsetning for at barna skal kunne ta del i utfordrende leke- og læringssituasjoner (Bagøien & Storli, 2013; Abrahamsen, 2015). Barna får også muligheten til å utfolde seg individuelt, samtidig som voksne kan sette grenser og gripe inn dersom leken blir for risikofylt. En tilstedeværende voksen viser også omsorg, inspirasjon og oppmuntring under utfordrende leke-situasjoner.

5.3 Tilstedeværelse

Figur 6: “Hvor føler du at du er mest tilstedeværende i barns lek?”. Utklipp fra Survey – Xact. n=40.

Blant respondentene svarer 28% at de er mest tilstedeværende i naturen utenfor barnehagens område, og 10% svarer at de er mest tilstedeværende på barnehagens uteområde. Hele 62% svarer at de er like mye tilstedeværende på barnehagens uteområde som ute i naturen.

Respondentene som selv mener de er mest tilstedeværende på barnehagens uteområde begrunner dette med at det avgrensede området, som tidligere nevnt, blir sett på som en trygghet for de ansatte. Personalet begrunner også at de er mer til stede når de har alle barnehagens fasiliteter lett tilgjengelig, og ikke trenger å tenke på når de skal tilbake til barnehagen. Vi tolker disse begrunnelsene som at når avdelingen allerede er på barnehagens uteområde, så trenger man ikke tenke på hvor lang tid, man eventuelt skal bruke på å pakke sammen og tiden det tar å gå tilbake til barnehagen slik som man må tenke på i naturen.

Respondentene som mener de er mest tilstedeværende i naturen svarer at grunnen kan være at det er lite forstyrrelser fra både foresatte og ansatte. Naturens utfordrende og undrende miljø øker tilstedeværelsen blant personalet ved at de selv ønsker å være tettere på barna. En av respondentene føler selv at de er mest tilstedeværende i naturen “fordi vi lar oss lettere engasjere på hva barna finner og kan være nysgjerrige sammen i en liten gruppe”. Ved å være til stede i naturen fanger man alle øyeblikkene rundt seg, noe som også kan danne en fin ramme for samtale i etterkant, og med små grupper vil man kunne være til stede helt og holdent (Samuelsen, 2010; Bagøien & Storli, 2013).

5.3.1 Personalets tilstedeværelse

I spørreundersøkelsen stilte vi også spørsmålet “på hvilken måte er du tilstedeværende i barns lek på barnehagens uteområde?”. En av respondentene svarte “jeg prøver å fange opp barna som ikke har noe å gjøre, og som trenger hjelp til å komme inn i lek. Og ofte setter jeg i gang typiske fellesleker som haien kommer, hank og due, osv. Jeg observerer barnas lek, gir barna impulser for videre lek/ny lek og deltar i lek om nødvendig.” Vi oppfatter denne respondenten som en god lekveileder som ser lekens egenverdi, vurderer barnas leksituasjoner og hjelper barna inn i leken dersom det er behov (Osnes et al., 2020; Nome, 2019).

På barnehagens uteområde skriver respondentene at de er til stede ved å støtte og veilede, samt trøste og oppmuntre. Personalets evne til å støtte og trøste viser også at de har en omsorg ovenfor barna, og gjennom denne omsorgen tilfredsstiller personalet både barnas fysiske og psykiske behov. For at personalet skal kunne vise barna omsorg er det nødvendig at de er tilstedeværende slik at de kan vise forståelse for barnet (Lillemyr, 2011). Barnehagens verdigrunnlag presiserer hvor viktig det er som voksen å møte barnas behov for omsorg og

trygghet, og dette viser personalet blant annet ved å være til stede og anerkjenne barna (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7). I tillegg til å vise barna omsorg svarer enkelte av respondentene at de bruker tiden ute på å veilede barna inn i lek, som en lekveileder. Å veilede barna inn i lek er svært essensielt da lek blant annet bidrar til barns læring og utvikling, og samtidig hjelper barna i deres relasjonsbygging med andre (Slåtta, 2021). Samtidig som personalet er til stede ved å vise barna omsorg, ser vi at de er til stede der på en annen måte enn ute i naturen. På barnehagens uteområde skriver en respondent: «mye brannslukking, springer mye fra det ene barnet til det andre», mens andre respondenter skriver at det varierer på om de er med i leken eller ikke, alt etter behov. En respondent skriver også: «vi er alt for dårlig, stort uteområde som gjør at vi er mest på å telle barn og holde oversikt». En slik holdning over lengre tid vil kunne påvirke tilstedeværelsen negativt, ettersom respondenten selv påpeker at de bruker mer tid på å telle barn enn å faktisk være til stede sammen med barna.

På spørsmålet om hvordan respondentene er til stede ute i naturen svarer en respondent: «Jeg er tettere på enkeltbarn da vi er i mindre barnegrupper på tur». I motsetning til barnehagens uteområde der det gjerne er flere avdelinger ute samtidig, vil det å være ute i naturen i mindre grupper bidra til at personalet enklere kan være til stede i barnas utvikling og støtte barna ved behov. Vi ser en fellesnevner blant svarene om tilstedeværelsen ute i naturen, der flere svarer at de er utforskende og undrende sammen med barna, og enkelte begrunner også dette med at de selv trives godt ute i naturen. I forskningsartikkelen om barns livsmestring står det også blant annet at trygge voksne som er tilgjengelige og til stede for barna ses på som en nødvendighet, og at voksne er med på å stimulere barns nysgjerrighet og kreativitet (Kjær et al., 2022). Denne forskningen stemmer overens med respondentenes svar fra spørreundersøkelsen.

Andre undersøkelser viser at barna foretrekker varierte og uforutsigbare lekemiljø, der de kan få brukt fantasien sin i lek. I naturen finner barna ulike løsmaterialer som tilbyr barna ulike opplevelser, og som er nye og mer spennende enn barnas faste leker i barnehagen (Hagen, 2015; Öhman, 2020). Alle løsmaterialene som man finner ute i naturen, vil som en av respondentene sier bidra til færre konflikter, ettersom det er færre ting å ta eierskap til.

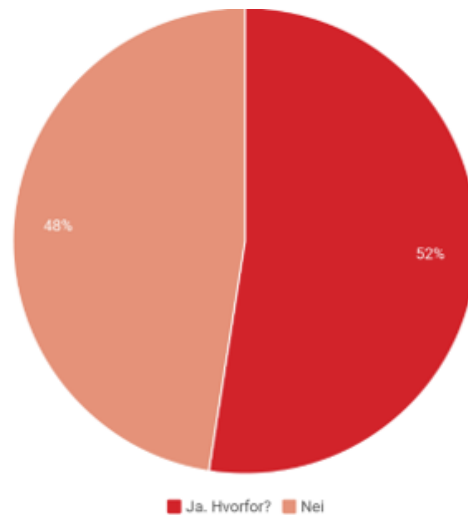
Som teoretikeren Gibson sier, ser hvert enkelt barn ulike funksjoner på samme område og miljø. En hel barnegruppe vil se mange ulike muligheter på hvordan man kan ta i bruk omgivelsene rundt seg, som gjør at barna får brukt fantasien og erfart nye opplevelser

(Fjørtoft, 2018). Aktiviteten på nye områder vil ikke bare bidra til at den motoriske og fysiske utviklingen utvikles, men også den kognitive og sosiale utviklingen, som igjen vil legge et godt grunnlag for barns livsmestring (Hagen, 2015; Fasting, 2018). Dersom man som ansatt har med en barnegruppe som ikke er vant med å være i naturen, vil barna kunne oppleve alle mulighetene som naturen har å tilby som overveldende, og dermed ha vanskeligheter for å se hvordan man skal ta i bruk de ulike mulighetene. Dette kan også føre til at barna som opplever dette, har større forutsetning for å oppleve utfordringer knyttet til egen utvikling. Hagen (2015) hevder at ansatte i barnehagen har en stor påvirkning på barnas aktivitetsvalg, og at utetiden dermed burde planlegges godt.

Når det kommer til tilstedeværelsen ute i naturen skriver en respondent: “Prøver å støtte barn i risikofylt lek der man for eksempel prøver og mestrer høgder, fart, ulendt terreng, med mer”. Risikolek er utfordrende og spennende, der det er risiko for at barna kan skade seg. Når barna ikke mestrer risikolek kan dette oppleves tungt og vondt, derfor er det fint å ha en voksen som er til stede og støtter. Dersom de mislykkes, fører også dette til læring i forhold til hva de kan gjøre annerledes til neste gang (Osnes et al., 2020). Ved å være støttende stillas for barna i slike situasjoner vil også personalet lære hvordan de i senere anledninger kan formidle læringen på en annen måte.

Som barnehageansatt er det nødvendig å være til stede i lek utendørs. Ut ifra svarene fra spørreundersøkelsen ser vi at respondentene er til stede på både barnehagens uteområde og i naturen, men på ulike måter. Ute i naturen er de som tidligere nevnt tettere på barna og mer utforskende og undrende, mens på barnehagens uteområde er de mer til stede ved å støtte og veilede barna, samt trøste ved behov. I svarene ovenfor ser vi dermed at personalets tilstedeværelse er ulik på de forskjellige uteområdene. Vi har likevel spurt respondentene om de selv mener at sin egen tilstedeværelse endrer seg mellom uteområdene, og hvorfor den eventuelt endrer seg.

Som nevnt i hypotese 1 mener vi at personalet endrer tilstedeværelsen sin ved at de er mer til stede ute i naturen enn de er på barnehagens uteområde, siden naturen byr på flere utfordringer enn hva barnehagens uteområde gjør.

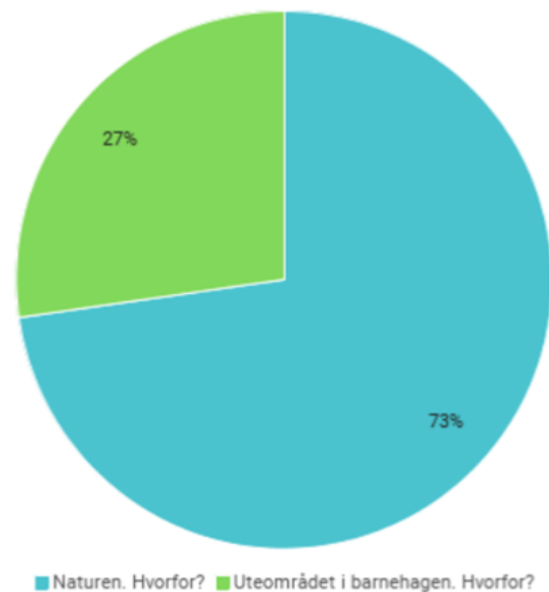
Figur 7: "Føler du din tilstedeværelse til barns lek endrer seg fra lek på uteområdet i barnehagen til lek i naturen?". Utklipp fra Survey - Xact. n=40.

På spørsmålet fra figur 7 svarte hele 52% at de føler sin egen tilstedeværelse endrer seg mellom de to uteområdene. Svarene som går igjen, er at både voksne og barn er mer nysgjerrige i naturen enn på uteområdet i barnehagen. Enkelte nevner også at naturen gir en mer behagelig atmosfære der barna leker bedre med hverandre uten krangling om forskjellige leker. Personalet i barnehagen opplever ofte at de blir mindre slitne og har mindre behov for pauser, og dette kan føre til en indre ro ute i naturen (Osnes et al., 2020, s. 211).

En respondent svarer også: "Ja, i naturen er man mer sårbar, større fokus på sikkerhet". Dette sitatet bygger opp under flere av svarene om større fokus på sikkerhet i naturen.

Tilstedeværelsen hos respondentene endrer seg når det kommer til lek i naturen, siden det er et mer risikofyllt område. Dette gjør at tilstedeværelsen blir forsterket, ettersom personalet må tenke mer sikkerhet og ansvar. Personalet har i forkant av en tur et ansvar om å ta en risikovurdering av området for å forebygge uønskede hendelser (Osnes et al., 2020, s. 231). Vi ser at den første hypotesen vår går igjen i mange av svarene fra spørreundersøkelsen, der vi ser at personalet er mer til stede på grunn av sikkerheten og mulighetene for undring.

5.3.2 Egne behov fremfor barnets beste

Figur 8: Hvor personalet som føler de er mest tilstedeværende i naturen foretrekker å være. n=11.

Ovenfor i figur 8 ser vi hvor de som er mest til stede ute i naturen foretrekker å være. 73% foretrekker å være ute i naturen, der de er mest til stede. 27% foretrekker barnehagens uteområde selv om de er mest til stede sammen med barna ute i naturen. Av de fire ansatte som føler de er mest tilstedeværende på barnehagens uteområde, ser vi samme mønster som på figur 8, at en fjerdedel av disse likevel foretrekker å være der de selv ikke føler de er mest til stede, nemlig naturen. Etter vi har sett på disse resultatene, lurer vi på hvorfor respondentene foretrekker å være et annet sted, enn der de selv føler de er mest til stede.

Respondentenes begrunnelser for hvorfor de foretrekker å være et annet sted enn hvor de selv føler de er mest til stede sammen med barna varierer mellom uteområdene. De som er mest til stede ute i naturen og likevel foretrekker barnehagens uteområde begrunner dette med at det er det enkleste for personalet ettersom de har alt lett tilgjengelig og at det er mindre belastning på kroppen. Blant de som er mest til stede på barnehagens uteområde, men likevel foretrekker å være i naturen forklarer dette med at barna er mer kreative i leken og at det oppstår mindre konflikter ettersom det er nok løsmaterialer til alle. Leken som oppstår ute i naturen er ofte preget av kreativitet og fantasi (Fasting, 2018).

Det vi ser ved å sammenligne disse svarene er, som tidligere nevnt, at de som foretrekker barnehagens uteområde velger dette ut fra egne behov, mens de som foretrekker naturen tar hensyn til barnas behov fremfor sine egne. Begrunnelsen legger vekt på barnets beste, da dette skal være grunnleggende for alt arbeid personalet gjør i barnehagen som berører barna, og at barns medvirkning skal vektlegges (Kunnskapsdepartementet, 2017; Barne- og familiedepartementet, 2023).

6.0 Oppsummering og konklusjon

I denne oppgaven har vi forsøkt å finne svar på problemstillingen “endrer personalets tilstedeværelse seg mellom leken i naturen og leken på barnehagens uteområde?”. For å få svar på denne problemstillingen har vi gjennomført en kvantitativ undersøkelse, der 45 respondenter svarte på spørsmål knyttet til egen og andres tilstedeværelse i barns lek utendørs. Svarene vi fikk på spørreundersøkelsen drøftet vi opp mot relevant teori, våre to hypoteser og erfaringsbasert kunnskap. De to hypotesene våre gikk blant annet ut på at store deler av personalet er mer til stede ute i naturen og at personalet foretrekker å være på barnehagens uteområde.

6.1 Samsvar med vår hypotese

Vår første hypotese gikk ut på at store deler av personalet var mer til stede ute i naturen ettersom naturen er et mer risikofylt område og personalet derfor måtte bruke tiden på å forebygge eventuelle skader og lignende. På spørsmålet om hvor respondentene selv føler de er mest til stede svarte flesteparten at de er like mye til stede på barnehagens uteområde som de er ute i naturen. Likevel var det enkelte respondenter som svarte at de var mest til stede på kun et av uteområdene, og av disse er de fleste mest til stede i naturen. Respondentenes begrunnelse samsvarer derimot ikke med vår hypotese, da de selv mener at de er mest til stede i naturen ettersom de trives bedre der, og at de derfor er mer utforskende og undrende sammen med barna.

Den andre hypotesen gikk ut på at store deler personalet foretrakk barnehagens uteområde ut fra tryggheten gjerdet gir. Videre mente vi at denne tryggheten kunne føre til en mer redusert tilstedeværelse blant personalet, som igjen resulterte i at andre arbeidsoppgaver ble prioriterte fremfor å være til stede sammen med barna. På spørsmålet om hvor respondentene foretrakk å være, svarte flesteparten at de foretrakk naturen, noe som ikke stemmer overens med vår andre hypotese. Selv om flertallet av respondentene foretrakk naturen, var det likevel en liten

andel som foretrakk barnehagens uteområde der respondentenes begrunnelse samsvarte med vår andre hypotese.

6.2 Personalet endrer tilstedeværelsen sin

Spørreundersøkelsen ga oss svar på problemstillingen ved at flertallet av respondentene forklarer at de endrer tilstedeværelsen sin mellom naturen og barnehagens uteområde. Vi ser på respondentenes svar at de er til stede både på barnehagens uteområde og i naturen, men at tilstedeværelsen likevel endrer seg mellom de ulike uteområdene. Personalet endrer blant annet tilstedeværelsen sin ute i naturen ved at de er tettere på barna der de er mer utforskende og undrende, ettersom det er mindre forstyrrelser enn hva som oppleves på barnehagens uteområde. På barnehagens uteområde er personalet derimot til stede ved å være tilgjengelig for barna gjennom støtte, veiledning og omsorg. Respondentene skriver at de ser på gjerdet rundt barnehagen som en trygghet, men at de likevel bruker mye av utetiden på å telle barn for å holde oversikt. Det som overrasker oss, er at personalet gir uttrykk for at de bruker mer tid på telling på barnehagens uteområde enn hva de gjør ute i naturen. Grunnen til at dette overrasker er at naturen ikke har det trygge gjerdet som barnehagens uteområde har.

En annen ting som også overrasker, er at omtrent en fjerdedel av respondentene foretrekker å være på det andre uteområde enn hvor de selv mener de er mest til stede. Det vil si at de som er mest til stede på barnehagens uteområde, likevel foretrekker å være ute i naturen. Her begrunner respondentene valget med at barna trives best ute i naturen, og legger i tillegg vekt på barnas behov. Blant respondentene som mener de er mest til stede ute i naturen, men foretrekker å være på barnehagens uteområde, begrunner valget at personalet selv mener det er trygt og enkelt. Ut fra svarene vi har fått inn tolker vi det som at respondentene som velger naturen, gjør det med tanke på barnas behov, mens de som velger barnehagens uteområde velger ut fra egne behov. Svarene overrasker oss med tanke på at vi mener det bør være mer naturlig å foretrekke å være på samme sted som man er mest til stede, men likevel kan det være ulike årsaker til at respondentene svarte som de gjorde.

Til slutt ønsker vi at man som barnehagepersonell skal ha mer fokus på tilstedeværelse i barns lek, da vi i denne bacheloroppgaven har sett hvor viktig tilstedeværende voksne er for barns utvikling og læring.

Litteraturliste

- Abrahamsen, G. (2015). *Tilknytningsbaserte barnehager*. Universitetsforlaget.
- Askland, L. & Sataøen, S.O. (2019). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (4.utg.). Gyldendal.
- Bagøien, T. E. & Storli, R. (2013). *Lag en naturlekeplass i barnehage og skole* (2.utg.). Gyldendal Akademisk.
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven*. I M. D. Bergsland & H. Jæger (Red.), Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen (s. 51-87). Cappelen Damm Akademisk.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utg.). Gyldendal.
- Fjørtoft, I. (2018). Barn og bevegelse: læring gjennom landskap. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3.utg., s. 184-199). Gyldendal.
- Fasting, M.L. (2018). *Barns utelek*. Universitetsforlaget.
- Hagen, T. L. (2015). Hvilken innvirkning har barnehagens fysiske utemiljø på barns lek og de ansattes pedagogiske praksis i uterommet. *Tidsskrift for nordisk barnehageforskning*. Vol. 10 (5), p. 1-16.
- Hoven, G. & Mørland, B. (2014). Lek for alle barn? I P. Sjøvik (Red.), *En barnehage for alle: Spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen*. Universitetsforlaget.
- Kjær, I. G. H., Fasting, M. L. & Bjørke, A. C. H. (2022). Hvorfor er leken så viktig for barnas livsmestring?. *Forskersonen*. <https://forskersonen.no/barn-kronikk-lek/hvorfor-er-leken-sa-viktig-for-barnas-livsmestring/2119887?fbclid=IwAR0MUp2y1UkmKg6UThTvCoZMbIhp8M-QNRf19RA21sBd1o-uxquUbKqKjBg>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Hentet fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>
- Lillemyr, O. F. (2011). *Lek på alvor* (3. utg.). Universitetsforlaget.

- Moser, T. (2018). Motorikk, utvikling og læring - en kort innføring i grunnleggende begreper og forståelse. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3.utg., s. 130-152). Gyldendal.
- Nome, D. Ø. (2019). *Hverdagshendelsens pedagogikk. Barnehagen sett fra barnehøyde*. Cappelen Damm Akademisk.
- Osnes, H., Skaug, H.N. & Kaarby, K.M.E. (2020). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen*. (3.utg). Universitetsforlaget.
- Samuelsen, A.G. (2010) *Kunsten i tilstedeværelse*. Kommuneforlaget.
- Sandseter, E. B. H (2018). Det opplevelses- og spenningsøkende barnet. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3.utg., s. 54-66). Gyldendal.
- Slåtta, K. (2021). Barn med multifunksjonshemming i barnehagen. Kommunikasjon, deltakelse og inkludering. I B. I. B. Hvidsten (Red.), *Spesialpedagogikk i barnehagen: barnet i fokus* (2.utg., s.343-358). Fagbokforlaget.
- Thrane, C. (2018). *Kvantitativ metode. En praktisk tilnærming*. Cappelen Damm Akademisk.
- Öhman, M. (2020). *Vern om barns lekestyrke*. Pedagogisk forum.

Vedlegg

Vedlegg 1 - Spørreundersøkelse

Hei! Vi er en gruppe barnehagelærerstudenter fra Høgskulen på Vestlandet, som skriver bachelor dette semesteret. Vi ønsker å se nærmere på personalets tilstedeværelse i barns lek utendørs. Vil tilstedeværelsen til de ansatte endre seg fra leken i naturen til leken i barnehagens uteområde?

Vi hadde satt pris på om dere kan ta dere tid til å svare på denne spørreundersøkelsen, som kan hjelpe oss å finne ut av problemstillingen vår. "Endrer personalets tilstedeværelse seg fra lek på barnehagens uteområde til lek i naturen?"

Vi henter inn svarene i slutten av uke 8, og håper på god respons. Bacheloren blir levert i slutten av mai, så svarene blir deretter slettet.

Denne spørreundersøkelsen er anonym, så det er viktig å ikke oppgi sensitiv informasjon eller

å bryte taushetsplikten sin. Undersøkelsen tar ca. 5 minutter. På forhånd takk!

Hvilken stilling har du i barnehagen?

- (1) m Styrer
- (2) m Pedagogisk leder
- (3) m Barnehagelærer
- (4) m Barne- og ungdomsarbeider
- (5) m Assistent
- (6) m Vikar
- (7) m Lærling

Hvilket kjønn er du?

- (1) m Kvinne
- (2) m Mann
- (3) m Annet

Hvilken aldersgruppe er du i?

- (1) m 16-20 år
- (2) m 21-30 år
- (3) m 31-40 år
- (6) m 41-50 år

- (4) m 51-60 år
- (5) m 61+ år

Hvor mange år har du jobbet i barnehage?

- (1) m Mindre enn 1 år
- (2) m 1-10 år
- (3) m 11-20 år
- (4) m 21-30 år
- (5) m 31-40 år
- (6) m 40+ år

Hva slags barnehage jobber du i?

- (1) m Privat
- (2) m Offentlig

Hva slags avdeling jobber du på?

- (1) m Småbarnsavdeling
- (2) m Mellomavdeling
- (3) m Storbarnsavdeling
- (4) m Blandet avdeling

Hvor mange timer om dagen er dere ute på barnehagens område?

- (1) m Mindre enn 1 time per dag
- (2) m 1-2 timer per dag
- (3) m 2-3 timer per dag
- (4) m 3-4 timer per dag
- (5) m 4+ per dag

Hvor mange timer i uken er dere ute i naturen utenfor barnehagens område?

- (1) m Mindre enn 1 time
- (2) m 1 time
- (3) m 2 timer
- (4) m 3 timer
- (5) m 4 timer

(6) m 5 timer +

Er naturen utenfor barnehagens område lett tilgjengelig?

(1) m Ja

(3) m Nei

Hvor foretrekker du å være i utetiden?

(1) m Naturen. Hvorfor? _____

(2) m Uteområdet i barnehagen. Hvorfor? _____

På hvilken måte er du tilstedeværende i barns lek på barnehagens uteområde?

På hvilken måte er du tilstedeværende i barns lek ute i naturen?

Hvor opplever du at personalet snakker mest med hverandre, der det går ut over tilstedeværelsen i barns lek?

(1) m Naturen. Hvorfor? _____

(2) m Uteområdet i barnehagen. Hvorfor? _____

(4) m Ingen plass

Føler du din tilstedeværelse til barns lek endrer seg fra lek på uteområdet i barnehagen til lek i naturen?

- (1) m Ja. Hvorfor? _____
(4) m Nei

Føler du andres tilstedeværelse til barns lek endrer seg fra lek på uteområdet i barnehagen til lek i naturen?

- (1) m Ja. Hvorfor? _____
(2) m Nei

Hvor føler du at du er mest tilstedeværende i barns lek?

- (1) m Naturen. Hvorfor? _____
(2) m Uteområdet i barnehagen. Hvorfor? _____
(4) m Begge
(5) m Ingen av delene. Hvorfor? _____

Hvor mye tid til planlegging får personalet uten barn til stede?

- (1) m Mindre enn 1 time i uken
(4) m 1 time i uken
(5) m 2 timer i uken
(6) m 3 timer i uken
(7) m 4 timer i uken
(8) m 5+ timer i uken

Påvirker planleggingstiden tilstedeværelsen i barns lek utendørs?

- (1) m Ja. Hvorfor? _____
(2) m Nei
(3) m Delvis. Hvorfor? _____
(4) m Vet ikke

Er det noe mer du ønsker å tilføye til temaet?
